

Прянишникова М. В.аспірантка НДФІ ДННУ "Академія фінансового управління",
Київ, Україна, margarita.pryan@gmail.comORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3871-9486>

УЗАГАЛЬНЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ "КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ"

Анотація. Розглянуто підходи до тлумачення категорії "кредитоспроможність", структурно виокремлено основні ознаки, умови та елементи. Визначено це поняття на нормативному рівні. Досліджено відмінності між сутністю понять "кредитоспроможність" і "платоспроможність" та зазначено розбіжності між джерелами погашення. Встановлено, що від вказаних факторів залежить фінансово-господарський стан підприємства, а також вони впливають на кредитоспроможність позичальника. Проаналізовано основні (об'єктивні) й суб'єктивні фактори оцінювання кредитоспроможності позичальників. Запропоновано удосконалити національний рівень регламентації оцінки кредитоспроможності позичальників запровадженням до понятійного апарату визначення категорії "кредитоспроможність", що, на нашу думку, відображає сутність цього поняття. Його застосування відіграє важливу теоретичну і практичну роль, оскільки визначає зміст і спрямованість процесу оцінки кредитоспроможності позичальників та його результати.

Ключові слова: кредитоспроможність, платоспроможність, позичальник, банк, оцінка кредитоспроможності, фінансово-господарський стан, боргові зобов'язання.

Рис. 2. Табл. 1. Літ. 11.

Marharyta PrianyshnykovaSESE "The Academy of Financial Management", Kyiv, Ukraine,
margarita.pryan@gmail.comORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3871-9486>

GENERALIZATION OF APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF THE CONCEPT OF "CREDITWORTHINESS"

Abstract. The article considers the existing approaches to the interpretation of the category "creditworthiness" and structurally expounds the main features, conditions and elements. The concept "creditworthiness" is defined on the normative level. Differences between the concepts of "creditworthiness" and "solvency" and discrepancies between sources of repayment are investigated. Creditworthiness is directly related to the financial and economic state of the enterprise – a set of characteristics that reveal its availability of financial resources necessary for the effective functioning, the efficiency of using own and borrowed resources, financial and economic ties, solvency, profitability, financial stability and business activity. The main (objective) and subjective factors of borrowers' credit rating are analyzed. Subjective factors are: the market position of the borrower and its dependence on cyclical and structural changes in the economy and industry; history of repayment of accounts payable in the past and others. It is proposed to improve the national level of the regulation of the assessment of borrowers' creditworthiness by introducing the definition of the category "creditworthiness" into the conceptual apparatus. This definition, in our opinion, reflects the essence of the notion of creditworthiness. Its application has an important theoretical and practical value, since it defines the essence and direction of the process of assessing the creditworthiness of borrowers and its results. Creditworthiness as a complex phenomenon allows banks to determine the range of indicators that are taken into account when evaluating a particular borrower. The borrower's creditworthiness depends on many factors, each

© Прянишникова М. В., 2019

of which should have an assessment and be investigated. The reliability of the assessment of the borrower's creditworthiness affects both the result of the loan agreement and the efficiency of the bank's lending activities. In addition, the accuracy of the assessment is important for the borrower since it depends on the decision to receive a loan.

Key words: creditworthiness, financial solvency, borrower, bank, credit scoring, financial and economic condition, debt commitment.

JEL classification: A10.

Прянишникова М. В.

аспірантка НИФИ ГУНУ "Академія фінансового управління", Київ, Україна

ОБОБЩЕНИЕ ПОДХОДОВ К ТРАКТОВКЕ СУЩНОСТИ ПОНЯТИЯ "КРЕДИТОСПОСОБНОСТЬ"

Аннотация. Рассмотрены подходы к толкованию категории "кредитоспособность", структурно выделены основные признаки, условия и элементы. Определено данное понятие на нормативном уровне. Исследовано различие между сущностью понятий "кредитоспособность" и "платежеспособность" и отмечена разница между источниками погашения. Установлено, что от указанных факторов зависит финансово-хозяйственное состояние предприятия, а также они влияют на кредитоспособность заемщика. Проанализированы основные (объективные) и субъективные факторы оценки кредитоспособности заемщиков. Предложено усовершенствовать национальный уровень регламентации оценки кредитоспособности заемщиков введением в понятийный аппарат определения категории "кредитоспособность", что, по нашему мнению, отражает сущность данного понятия. Его применение играет важную теоретическую и практическую роль, поскольку определяет содержание и направленность процесса оценки кредитоспособности заемщиков и его результаты.

Ключевые слова: кредитоспособность, платежеспособность, заемщик, банк, оценка кредитоспособности, финансово-хозяйственное состояние, долговые обязательства.

Стабільне функціонування підприємства передбачає безперервне фінансування його діяльності. В умовах економічної нестабільності у підприємств різних форм власності дедалі частіше виникає потреба в залученні позикових грошових коштів для провадження діяльності та отримання прибутку. Банківські установи обов'язково стикаються з необхідністю проводити процедуру оцінки кредитоспроможності позичальників. Результати цього оцінювання та його достовірність впливають на рішення щодо обсягу та рівня забезпеченості кредиту.

Надання кредитів є однією з найприбутковіших банківських операцій і формує найбільшу частину доходів банку. Проте процес кредитування пов'язаний з дією численних факторів ризику, які призводять до неповернення і непогашення позики у визначений термін. У свою чергу, надто ризиковані кредитні операції стають причиною виникнення проблемної заборгованості (погіршується якість кредитного портфеля, збільшується обсяг витрат на формування резервів), що може спричинити банкрутство банку.

У зв'язку з цим актуалізується проблема дослідження процесу оцінки кредитоспроможності позичальників, який би сприяв мінімізації втрат бан-

ків та дав змогу уникнути невинуватених ризиків. Для розроблення й застосування такої оцінки варто визначити зміст поняття “кредитоспроможність”.

Теоретичному й практичному осмисленню сутності та оцінки кредитоспроможності позичальників банківськими установами присвячено багато наукових праць. Зокрема, Н. Г. Виговська та В. Г. Виговський сформулювали вимоги до вдосконалення нормативно-правового забезпечення оцінки кредитоспроможності, запропонували її покращений механізм [1]. Валентина та Віктор Галасюк здійснили аналіз множини широко використовуваних визначень поняття кредитоспроможності для чіткого розуміння та виокремили найбільш повне й коректне трактування [2]. А. П. Градов, Б. І. Кузін, А. О. Єпіфанов та ін. розкрили протилежні погляди щодо тлумачення економічної сутності категорії “кредитоспроможність” та визначили фактори, які впливають на фінансово-господарський стан підприємства [3]. С. О. Кропельницька і Н. В. Джус розглянули розбіжність понять кредитоспроможності та платоспроможності з позиції аналізу джерел погашення [4]. В. Д. Лагутін, О. В. Омельченко та Є. М. Лосенко проаналізували використання альтернативних методів для оцінки кредитоспроможності підприємства, ототожили поняття кредитоспроможності та платоспроможності [5; 6]. О. О. Терещенко оцінив відповідність новацій Національного банку України міжнародній практиці, розробив власну дискримінантну модель для діагностики ризику банкрутств вітчизняних підприємств [7].

Огляд наукових джерел показує, що в економічній літературі є багато тлумачень категорії кредитоспроможності. Однак дотепер не розроблено та не виокремлено єдиного загальноприйнятого обґрунтованого тлумачення на законодавчому рівні.

Метою статті є висвітлення теоретичних аспектів сутності категорії “кредитоспроможність” у контексті сучасного розвитку кредитування, що в подальшому сприятиме покращанню розуміння методики оцінки кредитоспроможності позичальників.

Наразі існує кілька поглядів стосовно розуміння сутності поняття кредитоспроможності, про що свідчать проаналізовані тлумачення (таблиця). Застосовуються різні підходи до визначення цієї категорії, які ґрунтуються на критеріях, що формують сутність кредитоспроможності, а саме: платоспроможність, дієздатність та правоздатність позичальника при здійсненні кредитної операції, його ділова репутація, наявність забезпечення кредиту, здатність генерувати грошові потоки [3, с. 9].

На нормативному рівні поняття “кредитоспроможність” визначено у Положенні про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління НБУ від 25.01.2012 № 23 (таблиця). Воно відображає сутність цього поняття, однак вказана постанова втратила чинність на підставі постанови “Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями”, в якій його тлумачення немає [10].

Затвердження поняття “кредитоспроможність” на законодавчому рівні має важливе не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки розкриває

Визначення категорії “кредитоспроможність”

№	Автори	Кредитоспроможність
1	Л. П. Белих	Спроможність компанії або приватної особи залучати позиковий капітал і в майбутньому належним чином обслуговувати свій борг [6, с. 2]
2	М. Х. Бунге (“Теорія кредиту”, кінець XIX ст.)	Ґрунтується на моральних якостях клієнта і його здатності відтворити авансовані кошти для погашення боргу [3, с. 9]
3	В. В. Галасюк, В. В. Галасюк	Спроможність позичальника за конкретних умов кредитування в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за борговими зобов’язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються в ході звичайної діяльності [2]
4	А. П. Градов, Б. І. Кузін	Спроможність повністю та в строк розрахуватися за своїми зобов’язаннями [3, с. 9]
5	В. Д. Лагутін	– Здатність повністю і вчасно розрахуватися за своїми борговими зобов’язаннями; – вужче, ніж платоспроможність, адже погашення позики – один із видів заборгованості [6, с. 2]
6	О. В. Омельченко, Є. М. Лосенко	Здатність позичальника повністю та у визначений строк розрахуватися за борговими зобов’язаннями [5, с. 73]
7	Постанова Правління НБУ “Про кредитування” від 28.09.1995 № 246 (втратила чинність)	Здатність позичальника в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов’язаннями [8]
8	Постанова Правління НБУ “Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями” від 25.01.2012 № 23 (втратила чинність)	Наявність у боржника (контрагента банку) передумов для проведення кредитної операції і його спроможність повернути борг у повному обсязі та в обумовлені договором строки [9]

Складено автором.

спрямованість і зміст процесу оцінювання кредитоспроможності позичальника, а отже, і його результати.

Проаналізуємо відмінності у визначеннях, наведених у таблиці: так, визначення 1, 3, 4 тлумачать кредитоспроможність як “спроможність”, 2, 5, 6, 7 – як “здатність”, 8 – як “наявність передумов”. Очевидно, етимологія терміна не випадкова і варто говорити про кредитоспроможність як про “спроможність” [2].

Також існують відмінності у трактуванні поняття відповідно до залученого суб’єкта: у визначенні 1 це “компанія або приватна особа”, 2 – “клієнт”, 3, 4, 5, 6, 7 – “позичальник”, 6 – “підприємство”, 8 – “боржник (контрагент банку)”. Для уніфікації основним суб’єктом у тлумаченні всіх понять визначаємо “позичальника”.

Щодо умов кредитування, то у визначенні 1 ідеться про “залучення позичкових коштів” та про “обслуговування свого боргу в майбутньому”, 3, 4, 5,

6, 7 – про спроможність “розрахуватись за своїми борговими зобов’язаннями”, 8 – про “передумови для проведення кредитної операції” та про спроможність “повернути борг”. Утім, говорити про категорію кредитоспроможності як про спроможність “залучати” капітал і “в майбутньому обслуговувати свій борг” або як про передумови для “отримання” кредиту не зовсім коректно, оскільки кредитоспроможність оцінюється з позиції банківської установи, котру цікавить спроможність позичальника розраховуватись за зобов’язаннями, а не “залучати” кошти. Також недоречно словосполучення про “повернення боргу” у визначенні 8, оскільки позичальник повинен бути здатен не тільки повернути кредит, а й проценти за користування ним. Тому “розраховуватись за своїми борговими зобов’язаннями”, на наш погляд, є найбільш доцільним трактуванням серед перелічених умов кредитування.

Отже, група авторів [2; 4; 5; 6; 8] розглядає поняття “кредитоспроможність” як здатність позичальника своєчасно й повністю розрахуватись за зобов’язаннями. Але це твердження не розкриває наявних розбіжностей між кредитото платоспроможністю відповідно до їхньої сутності. Свої зобов’язання підприємства можуть погашати різними способами, наприклад: одну частину грошовими коштами, а решту – товарами, готовою продукцією тощо. Тобто здатність підприємства розраховуватись за зобов’язаннями характеризується його платоспроможністю [2].

У вітчизняній літературі, як зазначалося, поняття “кредитоспроможність” ототожнюють із “платоспроможністю” [5], проте це недоречно.

Адже існують істотні відмінності, зокрема:

- платоспроможність характеризує здатність підприємства своєчасно та повністю погасити всі види зобов’язань за платежами та заборгованостями;
- кредитоспроможність – це можливість позичальника за конкретних умов одержати кредит у повному обсязі й у визначений кредитним договором термін розрахуватись за борговими зобов’язаннями перед банком або іншим кредитором.

Таким чином, кредитоспроможність і платоспроможність істотно відрізняються (рис. 1, 2). Кредитні зобов’язання позичальника перед банком, на відміну від інших зобов’язань, мають бути погашені виключно грошовими коштами. Тому для банку, котрий надає кредит, недостатньо, щоб позичальник був платоспроможний, він повинен бути кредитоспроможний. У зв’язку з цим виникає необхідність використання поняття кредитоспроможності для характеристики спроможності позичальника погашати свої зобов’язання перед банком лише грошовими коштами.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що в економічній літературі існує два підходи до визначення кредитоспроможності. По-перше, як до здатності своєчасно й повно розраховуватись за зобов’язаннями. Проте, на нашу думку, це твердження не розкриває наявних розбіжностей між вказаними поняттями. Так, поняття “платоспроможність” охоплює спроможність юридичної чи фізичної особи вчасно погасити всі види заборгованості, тоді як кредитоспроможність характеризує лише здатність погашення позичкової заборгованості. У цьому розумінні кредитоспроможність – поняття вужче, ніж платоспроможність [11].

Кредитоспроможність	Платоспроможність
☐ Поняття, вужче від платоспроможності	☐ Вміщує в себе поняття “кредитоспроможність”
☐ Розрахунок використовується для оцінювання платоспроможності підприємства на термін кредиту	☐ Фіксує заборгованість за минулий період
☐ Характеризує можливість погашення частини загальної заборгованості, а саме позикової	☐ Характеризує здатність і можливість погасити всі види заборгованості

Рис. 1. Основні відмінності понять “кредитоспроможність” і “платоспроможність”

Складено за: Кропельницька С. О., Джус Н. В. Кредитоспроможність позичальника як економічна категорія. *Економічні науки*. 2008. URL: http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Economics/36621.doc.htm.

Джерела погашення кредиторської заборгованості	Джерела погашення в понятті “платоспроможність”
<ul style="list-style-type: none"> ● Виручка від реалізації продукції ● Виручка від реалізації майна, прийнятого банком у заставу за позикою ● Гарантія іншого банку або підприємства ● Страхове відшкодування 	<ul style="list-style-type: none"> ● Виручка від реалізації продукції ● Виручка від реалізації майна підприємства

Рис. 2. Розбіжності між джерелами погашення у поняттях “кредитоспроможність” і “платоспроможність”

Складено за: Кропельницька С. О., Джус Н. В. Кредитоспроможність позичальника як економічна категорія. *Економічні науки*. 2008. URL: http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Economics/36621.doc.htm.

По-друге, кредитоспроможність визначається як оцінювання банком позичальника з точки зору можливості й доцільності надання йому позики, ймовірності її повернення та виплати процентів за нею у майбутньому [2; 4]. Кредитоспроможність оцінюється з точки зору банку, якого цікавить не спроможність позичальника залучати кошти, а здатність розрахуватися за зобов'язаннями.

Одна зі змін умов кредитування (наприклад, обсяг кредиту, спосіб погашення кредиту, величина процентів, періодичність їх нарахування, період кредитування та ін.) може призвести до того, що банк зарахує підприємство як до “кредитоспроможних”, так і до “некредитоспроможних”. Тому некоректно характеризувати кредитоспроможність позичальника без конкретних умов кредитування, тобто варто брати до уваги контекст, у якому здійснювалась її оцінка.

Кредитоспроможність прямо пов'язана з фінансово-господарським станом підприємства – сукупністю характеристик, які розкривають його забезпеченість фінансовими ресурсами, необхідними для належного функціонування, ефективністю використання власних і залучених ресурсів, фінансово-господарськими зв'язками, платоспроможністю, прибутковістю, фінансовою стабільністю і діловою активністю [3, с. 10].

Фінансово-господарський стан суб'єкта господарювання залежить від багатьох факторів: виду діяльності; виду ресурсів, що використовуються у процесі виробництва; ефективності управління підприємством; кон'юнктури ринку; загальної економічної ситуації у країні тощо. Зазначені фактори впливають і на кредитоспроможність позичальника.

До основних критеріїв оцінювання кредитоспроможності позичальника належать [3, с. 11]:

- забезпеченість позичальника власними коштами щонайменше на 50 % від загальної суми витрат, які він здійснює;
- репутація позичальника (кваліфікація керівника, дотримання ділової етики, договірної та платіжної дисципліни);
- оцінка продукції, яка випускається, наявність замовлень на її реалізацію, характер послуг, що надаються (конкурентоспроможність на ринках, попит на продукцію та послуги, обсяги експорту, ступінь залежності попиту від сезонності);
- економічна кон'юнктура (перспективи розвитку позичальника, наявність і потенційна можливість джерел для фінансування та капіталовкладень);
- ринкова кон'юнктура (перспективи розвитку ринку певного товару чи послуги, позиціонування товару чи послуги позичальника, темпи зростання ринку, сезонність та інші фактори).

Варто також ураховувати фактори суб'єктивного характеру: ефективність системи управління; ринкова позиція позичальника та його залежність від циклічних і структурних змін в економіці й у галузі; професіоналізм керівництва; склад засновників; історія погашення кредиторської заборгованості тощо [3, с. 11].

На підставі викладеного можна зробити такі висновки. Кредитоспроможність – складне багатоаспектне поняття, на підставі якого банківська установа може сформулювати коло показників, що враховуються при оцінці конкретного позичальника.

Основним критерієм у формуванні кредитних відносин між кредитором і позичальником є кредитоспроможність. Саме оцінка останньої, яку визначають комерційні банки для кожного позичальника, становить необхідну умову укладення кредитної угоди і дає змогу оцінити чинники, які впливатимуть на непогашення позики.

З урахуванням викладеного, поняття “кредитоспроможність” трактується як наявність у позичальника передумов для проведення кредитної операції і його здатність за конкретних умов кредитування розрахуватися за борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, які генеруються у ході звичайної діяльності, у повному обсязі та у визначений кредитним

договором термін. Вважаємо за необхідне удосконалити національний рівень регламентації оцінки кредитоспроможності позичальників та запровадити представлене вище тлумачення до понятійного апарату постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями” від 30.05.2016 № 351 [10].

Список використаних джерел

1. *Виговський В. Г., Виговська Н. Г.* Удосконалення нормативної регламентації оцінки кредитоспроможності позичальника. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер.: Економічні науки.* 2017. №2. С. 150–156.
2. *Галасюк В. В., Галасюк В. В.* Оцінка кредитоспроможності позичальників: що оцінюємо? *Вісник Національного банку України.* 2001. № 5. С. 54–56.
3. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання : монографія / А. О. Єпіфанов, Н. А. Дехтяр. Т. М. Мельник та ін. ; за ред. А. О. Єпіфанова. Суми : УАБС НБУ, 2007. 286 с.
4. *Кропельницька С. О., Джус Н. В.* Кредитоспроможність позичальника як економічна категорія. *Економічні науки.* 2008. URL: http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Economics/36621.doc.htm.
5. *Омельченко О. В., Лосенко Є. М.* Використання альтернативних методів оцінки кредитоспроможності підприємства. *Подільський науковий вісник.* 2017. С. 72–76.
6. *Лагутін В. Д.* Кредитування: теорія і практика : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і доповн. Київ : Т-во “Знання”, КОО, 2002. 215 с.
7. *Терещенко О. О.* Оцінка кредитних ризиків: відповідність новацій НБУ міжнародній практиці. *Вісник Національного банку України.* 2012. № 9. С. 4–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2012_9_4.
8. Положення Національного банку України “Про кредитування” : затв. постановою Правління Національного банку України від 28.09.1995 № 246. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95>.
9. Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями : постанова Правління Національного банку України від 25.01.2012 № 23. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.
10. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/page>.
11. *Чайковський Я. І.* Аналіз кредитоспроможності позичальника банківської установи. *Журнал європейської економіки.* 2005. № 3. С. 328–346.

References

1. Vyhovskiy, V. H., Vyhovska, N. H. (2017). Improvement of the normative regulation of the borrower's creditworthiness assessment. *The Journal of Zhytomyr State Technological University. Series: Economics*, 2, 150–156 [in Ukrainian].
2. Halasiuk, V. V., Halasiuk, V. V. (2001). Assessment of creditworthiness of borrowers: what do we evaluate? *Herald of the National Bank of Ukraine*, 5, 54–56 [in Ukrainian].
3. Yepifanov, A. O. (Ed.). (2007). *Assessment of creditworthiness and investment attractiveness of economic entities*. Sumy: UABS NBU [in Ukrainian].

4. Kropelnytska, S. O., Dzhus, N. V. (2008). The borrower's creditworthiness as an economic category. *Economics*. Retrieved from http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Economics/36621.doc.htm [in Ukrainian].
5. Omelchenko, O. V., Losenko, Ye. M. (2017). Use of alternative methods of assessment of creditability of the enterprise. *Podolsky scientific herald*, 4, 72–76 [in Ukrainian].
6. Lahutin, V. D. (2002). *Lending: theory and practice* (3rd ed.). Kyiv: Znannia, KOO [in Ukrainian].
7. Tereshchenko, O. O. (2012). Credit risk assessment: compliance of innovations of National Bank of Ukraine with international practice. *Herald of the National Bank of Ukraine*, 9, 4–8. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2012_9_4 [in Ukrainian].
8. National Bank of Ukraine. (1995). *Regulation of the National Bank of Ukraine "On lending"* (Decree No. 246, September 28). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95> [in Ukrainian].
9. National Bank of Ukraine. (2012). *On approval of the Regulation on the procedure for formation and use of reserves by banks of Ukraine for compensation of possible losses on active banking transactions* (Decree No. 23, January 25). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12> [in Ukrainian].
10. National Bank of Ukraine. (2016). *On approving the Regulation on determining the amount of credit risk by banks of Ukraine for active banking transactions* (Decree No. 351, June 30). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/page> [in Ukrainian].
11. Chaikovskiy, Ya. I. (2005). Analysis of the creditworthiness of the borrower banking institution. *Journal of European Economy*, 3, 328–346 [in Ukrainian].